

Årsrapport 2017

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling

Årsrapport 2017

Innhald

1.	Styrets fråsegn.....	3
1.1	Styret	3
1.1	Overordna vurdering frå styret av resultat, ressursbruk og måloppnåing	4
1.2	Sentrale tilhøve for oppnådde resultat 2016	4
1.3	Prioriteringar 2017	4
1.4	Vurdering av moglegheiter og utfordringar	4
1.5	Likestilling, diskriminering og tilgjengelegheit	4
1.6	Samfunnssikkerheit og beredskap	7
1.6.1	Gjennomføring/revidering av ROS analyse	7
1.6.2	Evaluering av kriseøvelsar	7
2.	Introduksjon til verksemd og hovudtal	7
2.1	Om verksemda	7
2.1.2	Tilsette	8
2.1.3	Studietilbod	8
2.1.4	Bemanning av kurs	9
2.1.5	Studentrådet	10
2.1.6	Læringsmiljøutval (LMU)	11
2.1.7	Studieutval (STUT)	12
2.1.8	Studieturar	13
2.1.9	Studiesenteret	13
2.1.10	Marknadsføring	14
2.2	Utvalde hovudtal	15
2.2.1	Studenttal	15
2.2.2	Tilsette	15
2.2.3	Eigarar	15
2.2.4	Omsetning og statstilskot	16
2.2.5	Totale inntekter	16
3.	Aktivitetar og resultat i 2016	16
3.1	Sektormål 1: Høg kvalitet i utdanning og forskning	16
3.1.1	Kvantitativ Styringsparameter	18
3.1.2	Kvalitativ styringsparameter	19
3.2	Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling	22
3.2.1	Kvantitativ Styringsparameter	30

3.2.2 Kvalitativ Styringsparameter	30
3.3 Sektormål 3: God tilgang til utdanning.....	30
3.3.1 Kvalitativ Styringsparameter	31
3.4 Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høgare utdanningssektor og forskningssystem	32
3.4.1 Kvalitativ Styringsparameter	32
3.4.2 Kvantitativ Styringsparameter.....	32
3.5 Midlar tildelte over kap. 281	32
4. Styring og kontroll i verksemda	33
4.1 Vurdering av internkontrollen.....	33
5. Vurdering av framtidsutsikter	34
5.1 Framtidige planar	34
5.1.1 Risikovurdering.....	34
5.1.2 Presentasjon av styret sitt vedtekne budsjett.....	36
5.2 Utdanningskapasitet.....	37
6. Førebels årsrekneskap (inkl. leiingskommentar)	38

1. Styrets fråsegn

Årsmelding

Styret

Styret valt på årsmøtet i 2017, og som har fungert fram til årsmøtet i 2018.

Odd Arild		Kvaløy	Styreleiar
Björg Tysdal		Moe	Nestleiar
Svein		Helgesen	Styremedlem
Ola		Hedstein	Styremedlem
Jofrid Torland		Mjåtveit	Styremedlem
Rhys		Evans	Styremedlem, Tilsettrepresentant
Monica		Birkeland	Styremedlem, Studentrepresentant

Varamedlemmer i same periode har vore:

1. Olav	Røysland
2. May-Sissel	Nodland
3. Solbjørg	Tveit Wiig
Greta	Todnem (studentrep)
Johan	Barstad (tilsettrep)

Rektor Dag Jørund Lønning og økonomiansvarleg Mikkjell Lønning møter fast på styremøta. Styret har hatt 8 møte og handsama 38 bokførte saker.

1.1 Overordna vurdering frå styret av resultat, ressursbruk og måloppnåing

Årsresultatet i 2017 er eit overskot på kr. 21 849.

Styret er tilfreds med resultatet trass i at dette er noko svakare enn budsjettet, men etterlyser høgare omsetning til neste år.

1.2 Sentrale tilhøve for oppnådde resultat 2017

Den fremste årsaka for nedgangen i omsetning frå 2017 er redusert oppdragsverksemd på grunn av sjukdom i staben. Ikkje berre er det vanskelegare å hente inn fleire prosjekt med sjukemelde, men det blir òg meir utfordrande å balansere ein stor prosjektportfolio når dei andre må ta over arbeidsoppgåver til dei som er vekke.

HLB stadfestar elles at alle transaksjonar med eventuelle nærståande skjer på marknadsmessige vilkår.

1.3 Prioriteringar 2018

Dei fremste prioriteringane i det komande året vil vere arbeid med å styrkje det økonomiske grunnlaget for HLB gjennom auka inntekter og kostnadskontroll. Det er lagt stor vekt på å auke oppdragsinntekter for 2018, og staben jobbar hardt med å få til. Dei siste åra har HLB vore den høgare utdanningsinstitusjon i Noreg med desidert høgast oppdragsinntekter pr. fagleg årsverk. Dette skal me halde fram med.

HLB vil arbeide med endring av organisasjonsform. Det kjem krav frå kunnskapsdepartementet at høgskular må organiserast som anten aksjeselskap eller stifting. Dette vil vere ein prioritert oppgåve for høgskulen sitt styre.

1.4 Vurdering av moglegheiter og utfordringar

Styret meiner dei klart største utfordringane for høgskulen er økonomiske. Skulen er sær avhengig av oppdragsinntekter for å overleve, og må jobbe hardt for å utvikle både studie- og oppdragsverksemd.

Ei auke i omsetning vil kunne sikre eit betre fagleg og administrativt tilbod.

Styret observerer elles at krava til rapportering har auka monaleg dei par siste åra. Dette legg beslag på stadig meir ressursar i ein liten administrasjon, ressursar som ein i røynda treng til inntektsskaping og sikring av studiekvalitet.

1.5 Likestilling, diskriminering og tilgjengelegheit

HLB er ein liten organisasjon som i 2017 har hatt 7 fast tilsette og 2 med timeavtalar. 3 (33%) kvinner og 6 (67%) menn. Tre av dei fire som sist blei tilsett er kvinner, og HLB har fokus på likevekt mellom kjønn over tid.

Alle tilsette, uavhengig av kjønn og etnisitet, har same rettigheter når det gjeld løn, arbeidsvilkår, forfremming og utviklingsmuligheiter i organisasjonen. Løn fastsettast etter statens tariffavtale og blir vurdert på grunnlag av erfaring, utdanningsnivå og stilling hos kvar tilsett.

Liste over tilsette sine stillingskoder fordelt på kjønn:

- **1013 Professor:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	0	0
Mann	1	100
Sum	1	100

1 fast tilsett, 1 mann (100%)

- **1101 førsteamanuensis:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	0	0
Mann	2	100
Sum	2	100

1 fast tilsett, 1 med timeavtale. 2 menn (100%)

- **1108 Forskar:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	1	33,33
Mann	2	66,66
Sum	3	100

3 tilsette, 2 menn (66,66%) og 1 kvinne (33,33%)

- **1408 Førstekonsulent:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	1	100
Mann	0	0
Sum	1	100

1 tilsett, kvinne (100%)

- **1409 Sekretær:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	0	0
Mann	1	100
Sum	1	100

1 tilsett, 1 mann (100%)

Kjønnsdelt statistikk over arbeidstid

- **Stilling heiltid**

6 tilsette, 4 (66,67%) menn og 2 (33.33%) kvinner

- **Stilling deltid**

1 tilsett, 1 mann

2 tilsette med timeavtale; 1 kvinne og 1 mann

Kjønnsbalansen i organisasjonen sine utval og organ:

- **Styret:**

Styret har 7 medlemmer og 4 varamedlemmer.

- 42,86 % av medlemmene i styret er kvinner, 57,14% er menn
- 50% av vararepresentantane er kvinner, 50 % er menn

- **Læringsmiljøutvalet (LMU)**

LMU har 7 representantar i 2017 (vår)

- 57% av LMU representantane er kvinner, 43% er menn

LMU har 6 representantar i 2017 (haust)

- 50% av LMU representantane er kvinner, 50% er menn

- **Studentrådet**

Studieåret 2016-2017

Studentrådet har 5 representantar

- 100 % av medlemmene i studentrådet er kvinner.

Studieåret 2017-2018

Studentrådet har 4 representantar

- 75% av medlemmene i studentrådet er kvinner, 25% av medlemmene er menn.

I ein liten organisasjon med relativt få tilsette vil ei stilling eller eit verv utgjera mykje på statistikken. Ut i frå tala presentert ovanfor ser ein at det er ei relativt jamn kjønnsfordeling blant dei tilsette på alle nivå ved høgskulen og i HLB sine utval. Høgskulen er opptekne av å behalde likevekt mellom kjønn i både stab og verv i organisasjonen over tid.

I 2016 var det berre kvinner i studentrådet, i 2017 var det ein mann ut av dei fire representantane. Med få representantar i dette utvalet vil det vere naturleg at kjønnsfordeling i prosent vil variere frå år til år. Skulen har likevel fokus på å prøve å få jamn fordeling mellom kjønn i studentverv.

Studentrådet har bedt administrasjonen ved HLB om å undersøke moglegheita for studentrabatt på parkering i forbindelse med at høgskulen har flytta til Bryne sentrum. Denne saka blei tatt opp på studentrådsmøtet hausten 2017. Administrasjonen ved HLB følger opp saka.

1.6 Samfunnssikkerheit og beredskap

1.6.1 Gjennomføring/revidering av ROS analyse

HLB planlegger arbeid med å opprette ROS-analyse i 2019, denne skal følgjast opp gjennom eigen handlingsplan. Det satsast og på å etablera eit styringssystem for informasjonssikkerheit.

HLB har eigen drift og serviceavtale med Nordialog på servere knyta til høgskulen. Solarsoft leverer det studieadministrative systemet og Tripletex leverer regnskapsprogrammet som høgskulen nyttar. Ansvar for sikkerheita ligg hos dei respektive leverandørane av nettbaserte tenester.

1.6.2 Evaluering av kriseøvelsar

Det er ikkje gjennomført kriseøvingar i 2017.

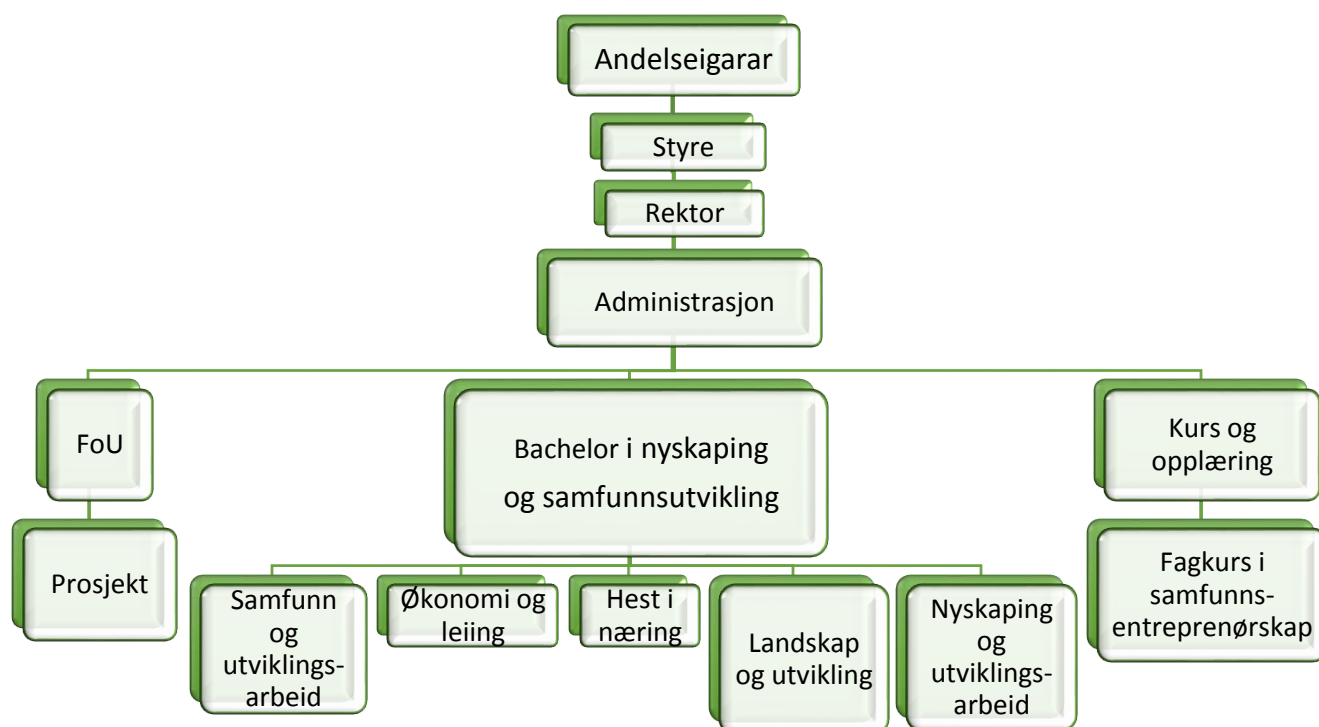
2. Introduksjon til verksemd og hovudtal

2.1 Om verksemda

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling skal vere eit landsdekkande tilbod om utdanning og forskning tilpassa trongen til norske bygde- og lokalsamfunn. HLB flytta sine lokale frå Klepp- til Time kommune og har no kontor i Bryne sentrum. Høgskulen er i 2017 organisert som eit SA.

Vårt motto er: Kunnskap for utvikling! - kunnskap som blir produsert og formidla ved HLB skal i størst mogleg grad kunna setjast i aktiv bruk i lokale/regionale utviklingsprosessar.

Organisasjonskart HLB:

2.1.2 Tilsette

Tilsette 2017

Dag Jørund	Lønning	Rektor / Professor / Studieleiar Nyskaping 1
Johan	Barstad	Forskar/Studieleiar ØK
Olav	Eggebø	Forskar/Studieleiar SU
Maria	Almli	Forskar
Rhys	Evans	Førsteamanuensis/Studieleiar LSUT, HiN
Christel Bachmann	Barbo	Studiekonsulent/informasjonsmedarbeidar
Mikkjell	Lønning	Økonomikonsulent
Daniel	De Lange	Førsteamanuensis – timeavtale
Eli-Grete	Høyvik	Forskar/Studieleiar Nyskaping 2 produktutvikling – timeavtale

2.1.3 Studietilbod

I 2017 har høgskulen hatt desse studietilboda:

- Samfunn og utviklingsarbeid, modul I og II (SU I-II)
- Økonomi og leiging I (ØKI)
- Hest i Næring, modul I (HiN I) – Haust 2017 (ikkje vår)
- Landskap og Utvikling (LSUT) – Haust 2017 (ikkje vår)
- Nyskaping og samfunnsarbeid, modul I og II (NY I – II)
- Samfunnsentreprenørskap (10 studiepoeng)

2.1.4 Bemanning av kurs

År 1 BA Bygdeutvikling

Samfunn og utviklingsarbeid (SU)

Olav	Eggebø	Studieansvarleg/forelesar
------	--------	---------------------------

År 2 BA Bygdeutvikling

Økonomi og leiging

Johan	Barstad	Studieansvarleg og forelesar
Daniel	Lange	Delt ansvar

År 2 BA Bygdeutvikling

Hest i Næring/Landskap og Utvikling

Rhys	Evans	Studieansvarleg og forelesar
------	-------	------------------------------

År 3 BA Bygdeutvikling

Nyskaping og samfunnsarbeid

Dag Jørund	Lønning		Studieansvarleg og forelesar
Eli Grete	Høyvik		Ansvarleg delkurs NY II

2.1.5 Studentrådet

Studieåret 2016/2017

Studentrådet som blei valt haust 2016, har desse medlemmane:

Camilla	Vihovde	Leiar	BA
Nina Sjøfteland	Lie	Nestleiar	BA
Silje	Græsberg	Sekretær	BA
Monica	Birkeland	Styrerep. Høgskulestyret	
Eldbjørg	Sør-Reime	Vararep. Høgskulestyret	
Nina Sjøfteland	Lie	Representant STUT og LMU	
Monica	Birkeland	Representant STUT og LMU	
Camilla	Vihovde	Representant STUT og LMU	

Leder: Camilla Vidhovde

Nesteder: Nina Sjøfteland Lie

Sekretær: Silje Græsberg

Styrerepresentant: Monica Birkeland

Vara styrerep.: Eldbjørg Sør-Reime

Studentrådet har hatt 1 møte og handsama 5 bokførte saker.

Studieåret 2017/2018

Studentrådet som blei valt haust 2017, har desse medlemmane:

Cato	Lassen	Leiar/vararep. Høgskolestyret	BA
Rachel	Mwakazi	Nestleiar	BA
Gunn Helen	Johnsen		BA
Monica B.	Fuglestad	Styrerep. Høgskulestyret	

Studentrådet har hatt 1 møte og handsama 5 bokførte saker.

2.1.6 Læringsmiljøutval (LMU)

LMU skal halda oppsyn med læringsmiljøet ved høgskulen.

Representantar vår 2017:

- Eldbjørg Sør-Reime, leiar
- Olav Eggebø, sekretær
- Dag Jørund Lønning, rektor
- Monica Birkeland, Student
- Rhys Evans, tilsett
- Nina Søfteland Lie, student
- Camilla Vihovde, student

Representantar haust 2017

- Cato Lassen, leiar
- Rachel Mwakazi, student
- Monica B. Fuglestad, student
- Fra administrasjonen:
- Olav Eggebø, tilsett
- Dag Jørund Lønning, rektor
- Rhys Evans, tilsett

LMU sender rapport til styret om HLB sitt arbeid med læringsmiljøet.

LMU har hatt eit møte. Normalt vil det vere minst to årlege møter i LMU (vår og haust). Møtet for hausten 2017 blei utsett til starten på 2018. Det blir framleis eit møte for vårsemester.

2.1.7 Studieutval (STUT)

Kvart år har HLB arrangert eit felles møte for alle studieansvarlege. Dette møtet arrangerast for å evaluere kvaliteten på studieplanar og kurs. I 2017 beslutta styret at STUT formelt er eit underorgan av LMU.

Om STUT (henta frå kvalitetshandboka):

Samansetning:

- Rektor med representant frå administrasjonen som vara
- Alle studieansvarlege ved HLB
- To studentrepresentantar, ein skal vere medlem i studentrådet.

Oppgåver

STUT har ansvar for:

- A) Kontrollere at studieplanane er i samsvar med studietilsynsforskrifta og dei vilkår som gjeld for akkrediteringa høgskulen har fått.
- B) Utvikling av studieplanar (innhald og kvalitet)
- C) Sikre at pensum og undervisning er eigna til å sikre kandidatens kompetanse i relasjon til måla i studiet.
- D) Kontrollere at alle kurs er i tråd med bachelorgradens overordna læringsmål.
- E) Sikre at undervisninga bygger på relevant forskning
- F) Kontrollere at eksamens- og vurderingsformene er tilpassa undervisning og rettleiing som blir gitt og skal vere eigna for å nå måla i studiet.

Innkalling med sakliste skal være skriftleg, og det skrivast referat frå alle møter.

Det skal heldes to møter kvart studieår (haust og vår)

Referatet skal formidlast til Studentrådet og Læringsmiljøutvalet (LMU)

STUT skal rapportere til styret minst éin gong i året gjennom Årsrapport for kvalitet i utdanninga.

STUT hadde 1 møte i 2017 (vår). Møte for haustsemesteret blei utsett grunna planlegging av eit nytt emne (30 studiepoeng). Møtet skal gjennomførast i starten på 2018.

Representantar vår 2017:

- Dag Jørund Lønning, rektor
- Olav Eggebø, studieleiar
- Johan Barstad, studieleiar
- Rhys Evans, studieleiar
- Nina Sjøfteland Lie, student
- Monica Birkeland, Student

Representantar haust 2017:

- Dag Jørund Lønning, rektor
- Olav Eggebø, studieleiar
- Johan Barstad, studieleiar
- Rhys Evans, studieleiar
- Cato Lassen, student
- Monica Birkeland, Student

STUT har hatt 2 møter i 2017.

2.1.8 Studieturar

• SU 1: Studietur til Skottland.	Reiseleiar Olav
• SU 2: Studietur til Steigen.	Reiseleiar: Maria Almli/Olav Eggebø
• Nyskaping I. Studietur til Grüne Woche, Berlin.	Reiseleiar: Dag Jørund Lønning
• ØK 1: Studietur til Polen.	Reiseleiar: Johan Barstad

2.1.9 Studiesenteret

Samarbeid med studiesenteret.no gjer BA bygdeutvikling tilgjengeleg for studentar i heile landet. Sentralt i samarbeidet er visjonen om å jobbe mot ein utvida integrert modell der høgskulen, lokalt næringsliv og verkemiddelapparat kan samarbeide i eit verdiskapande nettverk.

Studiesenteret.no er eit utdanningsnettverk som pr. 10. august 2017 organiserer 37 studiesentra i 15 fylker. Dei samarbeider med 4 ulike høgskular/universitet. Nettverket er ein nasjonal struktur for høgskuleutdanning og livslang læring. Organisasjonen er offentleg eigd. HLB har fått gode tilbakemeldingar frå både studentar, studiesenter og forelesarar.

Følgjene studiesenterer deltar i prosjektet studieåret 2016/2017:

- Kongsvinger
- Tynset
- Askim
- Valdres
- Sunndal
- Tana

Følgjene studiesenterer deltar i prosjektet studieåret 2017/2018:

Foto: Gulli Ovesen/Studiesenteret.no

- Kongsvinger
- Tynset
- Kvam
- Valdres
- Sunndal
- Tana
- Vadsø

2.1.10 Marknadsføring

HLB er ein liten organisasjon med eit særst avgrensa marknadsbudsjett. Dette gjer at me må vera veldig poengterte og målretta i valet av promoteringskanalar. Erfaringa vår frå dei siste tre åra viser at «vanleg» annonsering har lite eller ingen effekt.

Det som verkar er:

1. At me er synlege i offentleg debatt og i media (redaksjonelt).
2. At studentane våre er nøgde og difor gode ambassadørar.
3. At me har ei god, oppdatert heimeside og er synlege i sosiale media.
4. Bruk av studiesenternettnettverket.

Her meiner me å ha lukkast godt. HLB er, sett i forhold til storleiken vår, særst mykje i media.

Vår utviklingsorienterte kunnskapsprofil gjer oss til ein relevant samarbeidspartner/kunnskapsformidlar i lokale/regionale utviklingssatsingar. Dette viser seg å vera særst interessant også for media.

Me får elles gode tilbakemeldingar frå studentane våre, både når det gjeld læringsmiljø og læringskvalitet. Dei tillitsvalde blant studentane rapporterer om få negative kommentarar.

Pr 31.12.17 har HLB over 5000 følgjarar på Facebook. Det er ei auke på over 1500 frå i fjor. Frå 2016 til 2017 auka talet på følgjarar med 1400. Jamn og stor auke over dei siste åra er eit signal om at HLB er samfunnsaktuelle og flinke til å formidle interessante tema.

Hausten 2017 flytta HLB frå Særheim i Klepp kommune til nye lokale midt i Bryne sentrum. Lokalisering i Serigstadbygget, midt i Bryne, vil vera eit heilt anna utgangspunkt for å vere meir synlege og tilgjengelege. Dei nye lokala ligg rett ved togstasjonen og vil gjere høgskulen synlege både for dei som sit på toget og for dei er på veg til og frå togstasjonen. I tillegg ligg HLB i nærleiken av vidaregåande skule og håpar at dette kan bidra til at høgskulen og studietilbodet blir betre kjent blant ei yngre målgruppe. HLB satsar på at godt kollektivtilbod og mange sosiale tilbod rett utanfor inngangsdøra vil bli viktig når det gjeld å trekkja nye studentar.

2.2 Utvalde hovudtal

2.2.1 Studenttal

Talet på studentar på dei ulike modulane i 2015

Fag	Kode	Vår	Haust
Endringskunnskap I/ Samfunn og utviklingsarbeid I (første år BA)	EK1/SU1	13	8
Endringskunnskap II / Samfunn og utviklingsarbeid II (første år BA)	EK2 /SU2	15	5
Landskap og Utvikling	LSUT	0	10
Nyskaping I	NY I	9	10
Nyskaping II	NY II	1	11
Hest i Næring HN	HN	0	6
Samfunnsentreprenørskap	NY	13	0
Økonomi og leiing I	ØK I	8	7

2.2.2 Tilsette

HLB har i 2017 hatt 7 fast tilsette, og 2 med timeavtale. Av desse har 6 fulltidsstilling. 3 kvinner og 6 menn.

2.2.3 Eigarar

HLB er organisert som eit SA, og har pr. 31.12.17. 101 eigarar innanfor organisasjonar, næringsliv og forvalting. Totalt 733 andeler.

2.2.4 Omsetning og statstilskot

HLB har hatt ein nedgang i omsetning på 658 000 sidan året før. Nedgangen er forklart i styrets fråsegn.

I 2016 har HLB motteke 2 608 000 kroner i statstilskot frå Kunnskapsdepartementet.

Årsresultatet viser eit lite overskot på kr. 21 849, og ein eigenkapital på 1 004 174 kroner.

2.2.5 Totale inntekter

Inntektene gjennom året er på totalt 6 365 460 kroner. Desse består hovudsakleg av statstilskot, studieavgift og oppdragsmidlar.

3. Aktivitetar og resultat i 2017

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling har som mål å vera ein aktiv partner for utvikling av kunnskap, kompetanse og entreprenørskap i Bygde-Noreg. Dette jobbar høgskulen aktivt med gjennom forskingsaktivitet og utviklingsarbeid.

HLB skal og tilby undervisning på høgskulenivå innan nyskaping og samfunnsutvikling og vere tilgjengeleg for studentar frå heile landet.

3.1 Sektormål 1: Høg kvalitet i utdanning og forskning

Mål for verksemda

Høgskulen for Landbruk og Bygdeutvikling (HLB) tilbyr studiar for landbruk, bygdeutvikling, etablerarar i distrikta, for rådgjevarar og tilretteleggjarar, og til dei som vil arbeida med utviklingsoppgåver i organisasjonsliv eller offentleg sektor. Undervisninga er basert på forskingsbasert kunnskap innan pedagogikk, nyskaping/entreprenørskap, bygdeutvikling, landbruks-

/bygdeøkonomi. HLB legg stor vekt på *utviklingskompetanse* både i forskning og formidling, og har *Kunnskap for utvikling!* som slagord. Målsetjinga for høgskulen er å produsera og formidla *kunnskap for livskraftige bygdesamfunn*.

Studia blir gjennomførte både på heiltid og deltid, og er lagt opp slik at dei kan gjennomførast av folk som er yrkesaktive. Studentane blir tekne opp enten på grunnlag av formell studiekompetanse eller, i nokre få tilfelle, basert på godkjenning av realkompetanse. Dei fleste studentane er relativt vaksne.

Eksamensresultata og tilbakemeldingane har vore gode frå studentane som har gjennomført eitt eller fleire av studia som HLB tilbyr. Resultata er kvalitetssikra med bruk av eksterne sensorar.

Av dei studentane som startar opp, er det svært få som ikkje fullfører. Vidare er det lite stryk til eksamen.

I 2014 tok HLB imot Erasmuscharteret frå EU-kommisjonen, som ein av tre norske aktørar.

Studiar, studentar og studiepoeng

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling hadde 103 registrerte studentar i 2017 på 30-poengseiningar. Dette er ein positiv tendens frå 93 registrerte i både 2015 og 2016. Det var og registrert 13 studentar på 10-poengseiningen fagkurs i samfunnsentreprenørskap. I 2016 registrerte HLB 40 studentar på dette kurset, nedgangen kan forklarast med at det blei arrangert færre kurs i 2017.

Det er ein liten oppgang frå 1230 produserte studiepoeng i 2016 til 1300 studiepoeng i 2017.

Det er naturleg at studiepoengproduksjonen variere litt frå år til år. HLB hadde ein liten nedgang frå 2015 til 2016, no ser vi ein positiv tendens. Likevel har talet produserte studiepoeng vore relativt stabilt dei siste åra. Høgskulen jobbar stadig for å få inn fleire studentar og held fram med å gjere studiane tilgjengelege i heile landet via studieseteret.no. HLB har også flytta sine lokalar frå Særheim til Bryne sentrum og er både meir synlege og tilgjengelege for potensielle studentar. Det er godt kollektivtilbod nokre minuttar frå høgskulen, det er og eit godt bibliotek tilgjengeleg i Bryne sentrum, i tillegg er det ikkje langt til kaféar og butikkar. Dette meiner HLB vil kunne bidra til å gjere høgskulen meir attraktiv.

Høgskulen har i kalenderåret 2017 hatt studentar på bachelorkursa Samfunn og utviklingsarbeid, Hest i Næring (haust), Landskap og Utvikling (haust), Økonomi og leing modul 1 og Nyskaping og samfunnsutvikling. Dei aller fleste søker no opptak til HLB sin bachelorgrad.

I 2017 hadde HLB 13 studentar som gjennomførte den spesialkonstruerte modulen Fagkurs i samfunnsentreprenørskap, eit 10-poengskurs om det å skapa positiv endring i eit lokalsamfunn.

Fagmiljø

HLB skal vera Noregs og Skandinavias leiande fagmiljø på bygdeutviklingsfeltet.

I løpet av 2017 jobba HLB med ei rekkje forskingsoppdrag knytt til tema som dialogbasert arealutvikling, natur- og kulturbasert nyskaping, landskapsutvikling/jordvern og næringsutvikling både nasjonalt og internasjonalt. Resultat og erfaringar frå dette arbeidet er i dag trekt aktivt inn i undervisninga ved høgskulen for å sikra forskingsbasert undervisning av høg internasjonal kvalitet. HLB er nasjonalt leiande innanfor dialogbaserte utviklingsstrategiar og metodar, og leiar store

pilotsatsingar på dette i fleire fylke. Høgskulen er no invitert inn i store EU-søknader på basis av denne kompetansen.

Våre internasjonale kontaktar og nettverk vart stadig vidareutvikla gjennom deltaking i ulike EU-program, COST-nettverk, EØS-program, internasjonale kunnskapsnettverk og via invitasjonar til å halda fordrag internasjonale konferansar og seminar.

Knytta til publisering av *Jordboka – det fantastiske universet under føtene våre* (beskrive i punkt 3.2) har HLB har no ei satsing på framtidslandbruket. Forskingsmiljøet ved HLB har registrert stor interesse for tema og vil helde fram med å vidareutvikle fagkunnskapen om det høgproduktive og klimapositive framtidslandbruket.

Publisering og ekstern kontakt

All fagleg produksjon i 2017 er innanfor HLB si fagprofil og satsingsområde.

1. Bøker/antologiar

Lønning, Dag Jørund (2017). *Jordboka. Det fantastiske universet under føtene våre*. Lønning Nyskaping, Bryne.

2. Artiklar i fagfelleverderte tidsskrift

Ingen artiklar i 2017.

3. Interne rapportar

[HLB Arbeidsrapport 1, 2017: Korleis kan norsk vilt gje meir næringsutvikling?](#)

[Nytt liv i drivhus?](#)

4. Foredrag, media og anna formidling

HLB har hatt omfattande føredragsverksemd i 2017, hovudsakleg ved rektor Dag Jørund Lønning. Rektor har vore rundt i heile landet på ymse føredrag om lokalt demokrati, deltakande demokrati, samfunnsutvikling, landbruk og liknande. Totalt har det vore over 100 ulike oppdrag i løpet av året.

3.1.1 Kvantitativ Styringsparameter

Studieprogresjon

12 studentar starta opp på bachelorprogrammet i 2014. 50% av studentane har avslutta studiet, 50% er framleis aktive eller uteksaminert.

- 6 kandidatar har slutta
- 4 kandidatar er framleis aktiv
- 2 kandidatar har gjennomført før normert tid

Høgskulen si undervisning er samlingsbasert, difor er det mogleg å kombinera jobb og studiar. HLB sine studentar er relativt vaksne og kombinerer gjerne utdanninga med anna arbeid. Dette er ei av grunnane til at fleire av studentane veljar å studera deltid.

HLB held fokus på tett oppfølging og god dialog med studentane. Når studentar melder frå om at dei ønsker å avslutta studiet vil administrasjonen undersøke kva som er årsaka for valet. Kombinasjon av jobb og studia er og den vanlegaste grunnen for at nokre av studentane våre vel å avbryte studiane, det blir for travelt å gjennomføre med jobb og familie utanom.

HLB lagar podcast av dei fleste førelesningane. På dette viset er førelesningane tilgjengelege for studentane på læringsplattforma *moodle*. Framover skal HLB sjå nærmare på moglegheita for å legge ut nokre av førelesningane på nett med bilde og presentasjon (video). Fleksibiliteten dette vil gi kan bidra til å hjelpe fleire av studentane våre til å gjennomføre studiane til normert tid.

Tett oppfølging og god dialog med studentane våre er viktig både under og mellom samlingane. Vi har og formelle rutinar for møte med dei valde studentrepresentantane. Det er og oppfølging av studentar i etterkant.

Tal frå studiebarometeret viser at studentar gjennomsnittleg brukar 44,1 timar på studiane sine kvar veke, fordelt på:

- Læringsaktiviteter organisert av HLB - 12,8 timer
- Egenstudier – 15,8
- Betalt arbeid – 15,5

3.1.2 Kvalitativ styringsparameter

Organisasjonens arbeid for å sikre studentanes læringsutbytte

I bachelorstudiet i nyskaping og samfunnsutvikling skal studentane læra å sjå med nye auge på ressursane dei har rundt seg; dei menneskelege, dei naturbaserte, dei kulturelle, dei sosiale og økonomiske. Dei skal læra å ta i bruk ressursane på nye måtar og slik verta aktive utviklarar og pådrivarar i forhold til eigen livssituasjon og eige miljø.

Bachelorstudiet vil gi grunnleggjande kunnskap om utviklingsarbeid og sosial, kulturell og økonomisk verdiskaping. Høgskulen har Kunnskap for utvikling som sin hovudvisjon. I tråd med denne visjonen skal studiet synleggjera og gje grunnleggjande kunnskap om det handlingsrom me har som menneske til å påverka framtida i positiv retning. Studiet skal stimulera til skaparglede, kreativitet og entreprenørskap, og legg difor også opp til aktivt samarbeid med forvaltning, nærings- og organisasjonsliv.

Oppbygging av Bachelorstudiet i nyskaping og samfunnsutvikling

Grada er bygt opp av studia:	Studiepoeng
Studieår 1: Endringskunnskap; grunnleggjande utviklingstenking, metodekunnskap, innføring i utviklingsarbeid	60
Studieår 3 obligatorisk: Nyskaping; kreativitet, ressursutvikling, produktframtaking, sjølvvalt bacheloroppgåve	60
Studentane kan 2 studieår velja mellom:	
Økonomi og leiing modul I	30
Økonomi og leiing modul II	30
Hest i Næring	30
Landskap og utvikling	30

Kvart av dei obligatoriske eller valfrie enkeltstudia som inngår i graden er lagt opp som to bolkar, kvar på 30 studiepoeng. BA-studiet kan såleis takast på deltid med 30 studiepoeng pr. år, eller som heiltidsstudium med 60 studiepoeng pr. år. Avhengig av arbeidsinnsats vil såleis heile graden kunna gjennomførast innanfor ein periode på 3 til 6 år. Undervisninga er organisert i samlingar ein eller to gongar i månaden frå september til juni.

Utanom kurset Økonomi og leiing blir mappeevaluering nytta som vurderingsform i alle kurs. Dette sikrar at studentane jobbar jamt med faga heile semesteret. Det er oppgåver mellom alle samlingar slik at studentane får tilbakemelding frå studieansvarleg gjennom heile studieåret.

Bacheloroppgåva er på 20 studiepoeng og er lagt til siste semester i det tredje studieåret (Nyskaping). Den skal vera eit sjølvstendig utviklingsrelatert arbeid som synleggjer at studenten har kunnskap om og forståing av verdiskapingsprosessar og kjeder/nettverk frå ide til produkt/tiltak/verksemd. Arbeidet skal og synleggjera at studenten har grunnleggjande kunnskap om datainnsamling og forskingsmetode. Studenten får utnemnt personleg rettleiar innanfor fagstaben ved HLB.

HLB er involvert i ei rekkje forskings- og utviklingsoppgåver knytt til nyskaping, entreprenørskap og bygde-/samfunnsutvikling. Høgskulen legg stor vekt på å involvera BA-studentar aktivt i fou-arbeid der dette er mogleg. Slik involvering gjev brei tematisk kunnskap og utvida kjennskap til forskingsmetode.

Forsrkingskvalitet på institusjonens satsingsområde

HLB skal vera det viktigaste akademiske kunnskapsmiljøet for bygdeutvikling i Noreg. HLB skal ha eit fagmiljø av internasjonalt format.

Alle aktive forskingsprosjekt er knytt til satsingsområde innan fagretninga vår. Me har fokus på framifrå kvalitet på vårt arbeid, som reflekterast i særskilde gode resultat og tilbakemeldingar i våre prosjekt.

Høgskulen er mest retta mot aksjonsforskning, og har difor ikkje fullt så mange publikasjonspoeng å vise til, men har ei brei portofolio av prosjekt knytt opp mot næringsliv i Noreg og utlandet. Dei mest relevante resultatindikatorane våre er difor dekking av prosjekt i media, som har vore omfattande¹. Prosjektaktivitetane våre har fått mykje merksemd, og har ført til debatt om tema me satsar på.

Samspel mellom forskning og utdanning

Høgskulen har ein tett samanheng mellom forskning og utdanning, der alle førelesarane våre er aktivt involverte i fleire prosjekt. Dette blir formidla direkte til studentane, då delar av vårt pensumstoff er basert på eigne forskingsarbeid. Studentane har hatt moglegheit til å delta direkte i prosjekta våre, for å gi dei erfaring med prosjektarbeid innan våre fagområda. Ved studentdeltaking gir me dei praktisk retta kompetanse, som byggast opp av teoretisk kunnskap frå førelesingar.

Me har eit formelt krav om at alle førelesarar skal drive med forskning, for å fremme kompetanse i staben. Me held heile den faglege staben oppdatert på aktive prosjekt, samt gir dei moglegheit til å vere med på utvikling av prosjektet.

Utvikling av fagmiljøet vårt skjer ved stor oppdragsverksemd.

Deltaking i Horisont 2020 og Erasmus+

Førebels har ikkje skulen fått prosjekt i Horizon 2020. Me jobbar i 2017 fram mot akkreditering som høgskule, for å kunne søke prosjektmidlar gjennom SIU.

I 2017 blei HLB partner i prosjektet *Social farming in higher education (SoFarEDU)*, eit Erasmus+-prosjekt som strekk seg over tre år. Prosjektet skal jobbe fram læreplanar for høgare utdanning innan grøn omsorg (social farming). Læreplanane som blir utvikla i prosjektet skal vere relevante på tvers av landegrenser. Overordna mål i prosjektet er å forbetre standardarden på kvalitet innan grøn omsorg (social farming) i Europa.

¹ <http://www.deltaking.no>

3.2 Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Høgskulen formidlar kompetanse som er direkte retta mot verdiskaping og omstillingsprosessar. Kompetanse innan bygdeutvikling og nyskaping er særskild relevant for eit utfordra næringsliv. Både forskning og utdanning ved HLB er utviklingsorientert, og handlar om at ein skal byggje vidare på dei ressursane ein allereie har, å kunne sjå dei i eit nytt ljós.

Utvikling må skje frå grasrota, gjennom dialog og mobilisering.

Høgskulen har spesialisert seg på å bruka metodar som dialog, mobilisering og brei deltaking på tvers av interessegrupper og sektorar for å få til berekraftig utvikling.

I tråd med HLB si samfunnsoppgåve om å vere ein sentral kunnskapsleverandør for levande og livskraftige lokalsamfunn har forskingsmiljøet hos oss leia fleire prosjekt rundt stad- og næringsutvikling/verdiskaping.

HLB har særskilde gode erfaringar og har fått positive tilbakemeldingar på denne tilnærminga i prosjektarbeid. Dette har resultert i utvikling av deltaking.no, ein portal som presenterer HLB sin fagprofil og tilnærming til utviklingsarbeid, prosjekt, verktøy og arbeidsmetodar. Her presenterer

høgskulen og ei rekke kortare kurs for alle som driv med utviklingsarbeid. Kursa er utvikla av dei fagtilsette ved høgskulen.

HLB satsar på framtidsretta landbruk

I 2017 lanserte professor ved HLB, Dag Jørund Lønning, *Jordboka – det fantastiske universet under føtene våre*. Kunnskapen som blir presentert i boka har skapt stort engasjement i heile Norge og i utlandet. Arbeidet utfordrar etablerte «sanningar» om kva landbruk er og kan vera.

Boka sett fokus på:

- Korleis kan landbruket bli både langt meir produktivt og langt meir klima-/miljøvennleg
- Om molda kan vera det aller mest effektive klimatiltaket?
- Ulike perspektiv på forholdet mellom menneske og mold: Vart samspel. Brutal øydelegging. Draumen om nærleik til naturen

Med utgangspunkt i *Jordboka* vil HLB halde fram med å utforska korleis den nye kunnskapen om kva mold er og *gjer*, kan bana veg for nye og uhyre produktive samspel mellom menneske og dei skapande kreftene under føtene våre. Eit slikt samspel kan både revolusjonera matproduksjonen, føra mennesket nærare naturen, og til og med redda klimaet vårt. Skal me lukkast, må mykje endrast; tenkemåtar, handlemåtar, politikk, forvalting, osv.

Den største kunnskapsutfordringa me står overfor i dag, er å oppnå ei langt betre forståing av naturen sine eigne produktive krefter og korleis me kan spela på lag med desse.

Framtidsretta landbruk vil ha ei sentral rolle i forskingsarbeidet ved HLB framover. Høgskulen utviklar og eit eige kurs for studentane våre som tek utgangspunkt i den nye kunnskapen.

Forskings- og utviklingssatsingar 2017

Følgjande prosjekt har vore aktive:

1. Jordboka

I 2017 blei Jordboka publisert. Boka er den første populærvitskaplege og allment retta boka på norsk om den levande matjorda. Boka tar for seg mellom anna biologiske og kulturhistoriske sider ved matjorda, status for verda sine jordressursar, og miljø- og klimautfordringar knytte til jorda og utnytting av jord som produksjonsressurs. Boka er i første rekke retta mot allmennmarknaden, men og aktørar innanfor landbruket.

Jordboka blei lansert i ei fullsett Storstove på Bryne. Seminaret vart

opna med korte helsingar frå styreleiar i HLB, Odd Arild Kvaløy, ordførar i Time, Reinert Kverneland, og fylkesordførar i Rogaland, Solveig Ege Tengesdal.

Programmet var bygd opp rundt fire faglege innleiingar. Jordbokforfattaren, professor Dag Jørund Lønning, starta, og gav dei frammøtte eit djupdykk ned i det desidert største livsuniverset på planeten, molda. Lønning fortalde om tette band mellom menneske og mold, band som går veldig langt tilbake, men også om korleis me dei siste tiåra, grunna våre industrielle produksjonsmetodar, brutalt har øydelagt enorme område med

levande mold.

Blant foredragshaldarane var den verdskjende amerikanske miljøforkjemparen og forfattaren Courtney White. Han hadde eit fagleg innlegg om korleis eit karbonlagrande landbruk kan utviklast i praksis.

Paul og Elizabeth Kaiser frå Singing Frogs Farm i det nordlege California var og invitert til å fortelje om den økologiske drifta på garden sin. Dei er kanskje verdas mest økonomisk produktive bønder og har vunne fleire prisar for drifta si.

Tilbakemeldingane frå mange blant dei 400 deltakarane var overveldane positive. Blant dei påmeldte var mellom anna politikarar, forvaltarar, bønder, miljøvernarar, studentar, skuleelevar, forskarar og hagebrukarar.

Forfattar/prosjektleiar: Dag Jørund Lønning

2. Samarbeid om bygdeutvikling i Tsjekkia

HLB samarbeider med Charles University i Praha om å utvikle digitale læringsressursar for ein ungdomsskole (med fokus på handverk og berekraftig produksjon) i Tsjekkia. Prosjektet vart avslutta i 2017.

Prosjektleiari ved HLB er Rhys Evans

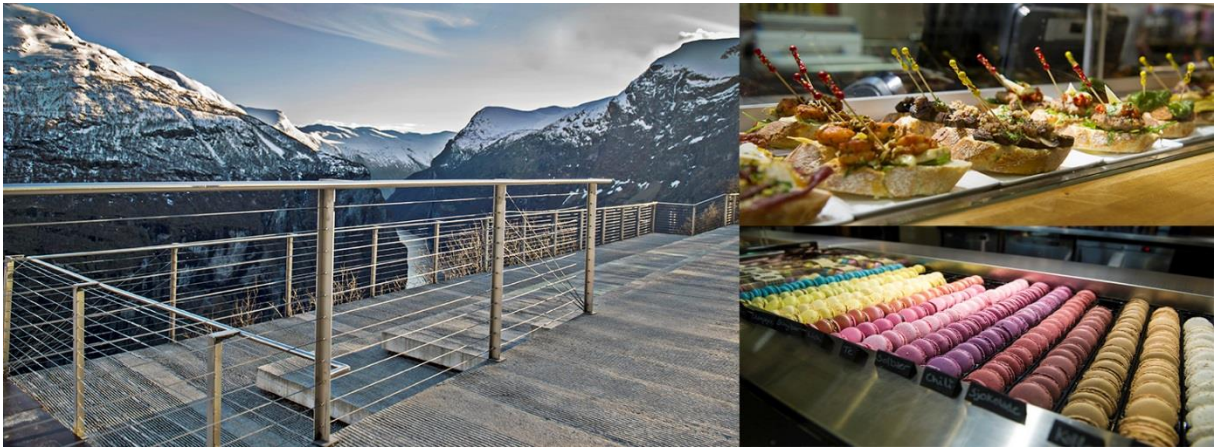
3. Plansmie Ågotnes

Plansmia er eit utviklingsverktøy for å gjere Ågotnes til eit attraktivt og berekraftig lokalsenter i Nordre Fjell. Kommunen vil med dette prosjektet leggje til rette for brei medverking, og skape eit godt fundert kunnskapsgrunnlag som sikrar at Ågotnes utviklar eit attraktivt lokalsenter for bebuarar, tilflyttarar, arbeidspendlarar og den lokale, regionale og internasjonale maritime næringsklynga som er lokalisert der.

HLB bruker metodar som dialog, mobilisering og brei deltaking på tvers av interessegrupper og sektorar for å få til berekraftig utvikling. HLB bruker og digitale arenaer i dette prosjektet for å styrka dialogen utover samlingane.

Prosjektleiari: Dag Jørund Lønning

4. Mat i Møre og Romsdal

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling leiar arbeidet med å laga eigen strategi for lokalmat og reiseliv i Møre og Romsdal. Både blå og grønn sektor er kopla på denne storsatsinga som er nyskapande og unik i norsk samanheng.

Fokus i Norge har i stor grad vore på det enkelte produktet og den enkelte produsenten, men det som kjenneteiknar store matregionar ute i Europa, er tydeleg forankring i levande lokal kunnskap og matpraksis. Det er denne forankringa som gjer det spennande å besøka ein slik region. Som turistar søkjer me aktivt etter dei stader dei lokale et, etter den lokale maten og den lokale kunnskapen.

Møre og Romsdal fylke først her i landet med ambisjon om å utvikla ein heilskapleg regional strategi for korleis lokalmat og reiseliv kan koplast betre saman. Fylkeskommunen og den regionale partnerskapen er oppdragsgjevar/prosjekteigar.

I prosjektet jobbar ein både med å hente kunnskap frå vellukka prosjekt andre stader, evaluera tidlegare satsingar i Møre og Romsdal, kartleggja eksisterande lokalmatproduksjon i fylket og aktivt motivera til / leggja til rette for at denne kan auka. Lokalmat frå både blå og grønn sektor skal koplast mot små og store aktørar i reislivsnæringa i fylket.

HLB vil legg stor vekt på brei involvering, og tydeleg forankring i lokal kunnskap, tradisjon og aktivitet. Skil ein lukkast med ein heilskapleg regional utviklingsstrategi for lokalmat, er det mange ulike aktørar som må inkludera og trekkjast fram. Dette gjeld sjølvstendig den som produserer og den som står for sal, men desse støttar seg på lokal kunnskap, på nyskapande og kreativ bruk av lokal ressursar, på historieforteljingane, på alle dei som produserer og vedlikehald det lokale/regionale kulturgrunnlaget og særpreget som gjev tilleggsverdi til lokalmaten. Det er også viktig å sjå breitt på kundegrunnlaget: både fastbuande, fritidsbuande og tilreisande er potensielle kundar og brukarar av lokalmat.

Prosjektet skal aktivt søkja etter fellesverdiar, verdiar som kan gje mange ulike enkeltprodukt både frå landbruk og fiskeri tydelegare lokal/regionale identitet. Internasjonal forskning viser at slik identitet er viktig både ut i marknaden, og som mobiliseringsgrunnlag for å få med fleire produsentar.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

Prosjektleder: Maria Almli

5. Ny giv i gamle drivhus

Teknologiske nyvinninger og store omveltingar i veksthusproduksjonen i Rogaland, gjer at mange drivhus står tomme. Når husa forfell, påverkast opplevinga av kulturlandskapet negativt.

Dette er eit utviklingsprosjekt der ein set fokus på dei tomme drivhusa: Finst det alternative bruksområde for desse? Kva er erfaringane med å ta i bruk tomme drivhus til nye næringsaktivitet? Prosjektet har som føremål å setja i gang lærings- og utviklingsprosessar som kan leia fram til nytt liv i tomme drivhus

HLB jobba i første omgang med kartlegging av alle tomme veksthus i Rennesøy med spørsmål om kvifor "ditt" veksthus står tomt.

HLB utarbeida ein rapport om arbeidet i 2017.

Prosjektleder: Olav Eggebø

6. Frå Villmark til spisebord

Norges Jeger- og Fiskerforbund ønsker å auke fokus og verksemd på viltet som unik matressurs i det norske samfunnet. Dette til glede og nytte for dei involverte aktørane – jegerar , grunneigarar, næringsaktørar innan ivaretaking, distribusjon og tillaging, og alle andre som ønsker å nyte dei fantastiske viltmåltidene på best mogleg måte.

Per i dag meiner vi det er for lite fokus og liten innsats i Norge med omsyn til å nytte viltressursane optimalt. Vi haustar årleg inn 8 – 9 millionar kg viltkjøtt, noko som gir 30 – 40 millionar viltmiddager. Førstehands kjøttverdi er på rundt 1 milliard kroner.

I dette prosjektet kartleggast fakta, moglegheiter og utfordringar med omsyn til å nå målsettingane. Eit slikt forprosjekt ønsker vi skal konkludere med kva som bør gjerast, og av kven, for å oppnå ein betre utnytting av Norges unike viltressursar i årene framover.

Endeleg mål for prosjektet:

- Sørge for en optimal ivaretaking av viltet frå felling skjer, både hos jegerane og de vidare aktørar i næringskjeda.
- Bidra til positive ringverkingar av jakta og viltet i samfunnet, spesielt gjennom småskala, lokal næringsutvikling, med utgangspunkt i foredling og distribusjon av vilt.
- Påverke til meir bruk av økologisk, kortreist mat blant forbrukarane.

- Auke dei positive haldningane til jakt hos den ikkje-utøvande del av samfunnet ved å fokusere meir på viltet som ei unik matressurs.

HLB utarbeida ein rapport på arbeidet i 2017.

Prosjektleder: Maria Almli/Johan Barstad

7. Bjerkreimsvassdraget som utviklingsarena

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling har teke initiativ til å utgreie Bjerkreimselva som brei bygdeutviklingsarena. Prosjektet fokuserer på elva og nærliggande område som ressurs for økonomisk, sosial og kulturell verdiskaping. Aktivitetane i prosjektet inneheld blant anna synleggjering av eksisterande og framtidig verdiskapingspotensial, mobilisering og involvering av bygda og identifisering av nye produkt og tenester med utgangspunkt i elva.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

8. Folkehelseevaluering

HLB har i oppdrag frå fylkeskommunen i Rogaland ansvar for ei følgeevaluering av prosjektet:

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse (eit tre-årig nasjonalt prosjekt).

Nærmiljøprosjektet Hovudmål:

- Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse.

Delmål:

- Betre kvalitative utfordringsoversikter på folkehelseområdet som kunnskapsgrunnlag for kommunale plan- og vedtaksprosessar.
- Betre kunnskap om kva som bidrar til livskvalitet og trivsel, og om korleis folk har det i lokalsamfunna.
- Utvikling av egnande metodar i medverksingsarbeidet.
- Legge grunnlag for konkrete tiltak i samsvar med lokale folkehelseutfordringar.
- Tilrettelegging for kompetansebygging med regionale utdanningsinstitusjonar om nærmiljø og lokalsamfunnskvaliteters betydning for folkehelse.

Målgruppe: Befolkninga

HLB ska levera to delrapportar og ei sluttrapport.

9. Barn i landbruket

Forprosjektet *Barn i landbruket* har som mål å etablere en kunnskapsoversikt på feltet, samt utforme et større forskningsprosjekt som skal kartlegge barns deltaking i norsk landbruk i dag. Dette skal gjerast i nært samarbeid med næringa sjølv, fagorganisasjonar, relevante forskingsmiljø og andre aktørar med interesse for temaet. HLB inviterer til bred dialog i prosessen, slik at problemstillingar og metodar i hovudprosjektet skal bli mest mogleg relevant og målretta. Forprosjektet er finansiert av Landbruksdirektoratet, Nordland Fylkeskommune, Nordland og Steigen Bondelag.

Prosjektleder er Maria Almli

10. Kurs: Fagkurs i samfunnsentreprenørskap

Fagkurs i samfunnsentreprenørskap vil me gje ei grunnleggjande innføring i teoriar, metodar og strategiar for korleis potensielt effektive og vellukka lokalutviklingsprosjekt kan etablerast. Alle tema vil vera bygde opp som eit samspel mellom relevant teori og konkrete strategiar og metodar for lokal mobilisering og stad/næringsutvikling. Tematisk skal det vera ein naturleg samanheng i kurset der deltakaren gradvis skal verta i stand til å kunna setja eigen stad og denne sine ressursar inn i ei utviklings- og framtidsorientert ramme.

Kurset er gjennomført i Numedal vår 2017.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

11. Kurs: Inn-på-tunet

HLB er i samarbeid med Inn på Tunet Nettverket i Møre og Romsdal om utvikling av kurs. HLB vil ta utgangspunkt i samfunnsentreprenørskapskurset (som HLB allereie tilbyr). I dette samarbeidet utviklast det eit skreddarsydd tilbod til inn-på-tunet brukarar som fokuserer på dei faglege og praktiske utfordringar IPT-tilbydarar vil møte. Kurset vil ha same overbygning som Samfunnsentreprenørskapskurset.

3.2.1 Kvantitativ Styringsparameter

Samfunnsrelevans

HLB har for 2017 hatt oppdragsinntekter på 3 212 000 kroner. Nok ein gong har me særers høg oppdragsopptening i forhold til talet på faglege årsverk.

I 2017 har HLB hatt 5,1 faglege årsverk, som tyder ei gjennomsnittleg opptening på rundt 630 000, til tross for at ein av dei faglege tilsette har vore sjukemeldt i heile 2017 og ein har vore 50 prosent sjukemeld i siste del av 2017, som i praksis gjer at me har hatt under 4 faglege årsverk. HLB har blitt ein viktig faglege partner både regionalt og nasjonalt, og vil helde fram med å aktivt søke etter nye oppdrag.

3.2.2 Kvalitativ Styringsparameter

Samfunnsrolle

HLB er landets einaste integrerte fagmiljø for bygde- og lokalsamfunnsutvikling. Både forskings- og utdanningsarbeidet har stor lokal og regional relevans. Høgskulen er aktivt inne som utviklingsaktør i ei rekke lokale/regionale satsingar, og våre studentar er leiande endringsaktørar i eigne heimbygder.

HLB jobbar direkte inn mot lokale aktørar, samt kommunar og fylkeskommunar i vår oppdragsaktivitet. Då dei fleste prosjekta våre er finansierte av desse partane, har me eit nært forhold til lokalt næringsliv, og regionale aktørar. Me har fått ein leiande rolle knytt til våre faglege satsingsområde i regionen.

I 2015 opna HLB kontor i Steigen. Satsinga i Nord gir HLB betre moglegheit til å auke forskingsaktiviteten utover vestlandsregionane.

3.3 Sektormål 3: God tilgang til utdanning

HLB samarbeider no med studiesenteret.no om alle ordinære BA-kurs. Samarbeidet skal gjere bachelorgrada i nyskaping og samfunnsutvikling tilgjengeleg for studentar i heile landet. Sentralt i samarbeidet er visjonen om å jobbe mot ein utvida integrert modell der høgskulen, lokalt næringsliv og verkemiddelapparat kan samarbeide i eit verdiskapande nettverk.

Hausten 2017 flytta HLB frå Særheim i Klepp kommune til skreddarsydde lokale midt i Bryne sentrum. Lokalisering i det svært iaugefallande Serigstadbygget, midt i Bryne, vil vera eit heilt anna utgangspunkt for å bli meir synlege og tilgjengelege. HLB satsar på at suverent kollektivtilbod og mange sosiale tilbod rett utanfor inngangsdøra vil bli viktig når det gjeld å trekkja nye studentar.

3.3.1 Kvalitativ Styringsparameter

Studiesenteret organiserer 37 studiesentra og har lokalar og ressursar tilgjengeleg i 15 fylker. Organisasjonen jobbar for at distrikts-Noreg skal ha same utdanningstilbod som dei store byane. Studiesenteret.no er offentleg eigd og har eit ikkje-kommersielt formål.

Samarbeid med Studiesenteret.no gir moglegheit til å skape små studentfellesskap der studentane bur og leggjar til rette for å nytte lokalsamfunnet sitt i oppgåver og case. HLB utdannar menneske til å sjå med framtidsauge på ressursane rundt seg og utviklingspotensialet i sitt eige miljø. Det er eit viktig poeng for høgskulen å få med studentar frå heile landet. På denne måten kan studentane lære av kvarandre, la seg inspirere, utveksle erfaringar og få verdifull kunnskap om utfordringar og tiltak som finnes rundt i bygdene.

HLB har fått gode tilbakemeldingar frå både studentar, studiesenter og forelesarar. Difor ønskjer høgskulen å fortsette med dette tilbodet i framtida og. Bachelorstudentane deltar i undervisninga frå sitt lokale studiesenter. I tillegg er det mogleg å skapa små studentfellesskap og bruke lokalsamfunnet i oppgåver og case.

Følgjane studiesenter deltar i prosjektet i 2017:

- Kongsvinger
- Tynset
- Askim
- Kvam
- Valdres
- Sunndal
- Tana
- Vadsø

Høgskulen har gode erfaringar med denne typen fleksibel utdanningstilbod. Hovudutfordringa har vore å inkludera studiesenterstudentane i det sosiale klasse miljøet. Høgskulen har løyst dette med å leggje studieturane så tidleg som mogleg i semesteret slik at studentane får eit fysisk møte i starten

på studieåret. Dette har fungert godt og skulen har fått gode tilbakemeldingar frå studentane. Eit anna tiltak for å inkludere studentane som er på studiesenter i det sosiale miljøet er å ha mikrofonane på i alle pausar. Slik kan studentane off-campus delta i samtalan mellom førelesningar. Administrasjonen held og fokus på å vere tilgjengelege for studentane som studerer via studiesenter slik at dei får same oppfølging og like rask respons som studentane på campus.

3.4 Sektormål 4: Effektiv, mangfaldig og solid høgare utdanningssektor og forskningssystem

Kunnskap som blir produsert og formidla ved HLB skal i størst mogleg grad kunna setjast i aktiv bruk i lokale/regionale utviklingsprosessar. HLB satsar og på internasjonale prosjekt.

3.4.1 Kvalitativ Styringsparameter

Langsiktig økonomisk planlegging

Budsjettet til HLB skal reflektere vår satsing på forskning og utdanning, der målet er ein berekraftig og solid økonomi som kan støtte opp om våre aktivitetar. Me har likevel relativt låg omsetning, og jobbar hardt mot å byggje opp den økonomiske situasjonen for å gjere rom for utvikling av stab og kapasitet for forskning/utdanning. Vårt regionkontor i Steigen (som opna 2015) er ein del av våre langsiktige satsing, der me ser for oss å utvide vår rolle som hovudsakleg regional aktør, til å bli ein nasjonal aktør innan forskning.

Solide fagmiljø

HLB har spissa fokus på dei områda me er gode på, og vil halde fram med å byggje staben innan dei områda. For augeblikket har me ingen planar om å utvide vårt faglege fokus, då me ønskjer å styrke eksisterande satsing.

3.4.2 Kvantitativ Styringsparameter

Kjønnsbalanse i faglege toppstillingar

I 2017 var det ingen kvinner tilsett som dosent eller prosessor ved skulen. HLB har ingen midlertidig tilsette.

Effektivitet i utdanning

Sjølv om me har få fagleg tilsette, har me kapasitet for auka studenttal. Det er rapportert 254 studiepoeng per fagleg tilsett.

3.5 Midlar tildelte over kap. 281

HLB har ikkje motteke tiltaksmidlar over kap. 281. Vårt einaste tilskot er ordinært statstilskot (kap. 260).

4. Styling og kontroll i verksemda

4.1 Vurdering av internkontrollen

Vår vurdering er at høgskulen har god styling og kontroll. HLB er ein liten og gjennomsiiktig organisasjon med to oppdrag; utdanning og forskning.

Utanom dei formelle organa og utvala er det god kommunikasjon mellom både leiinga, forskarane, forelesarane og administrasjon. Alle tilsette sitt på same gang (både fagstab og administrasjon) og det er dagleg kontakt mellom alle ledd.

I samanheng med arbeidet som starta i 2016 med utvikling og forbetring av HLB sitt kvalitetssikringssystem, har høgskulen definert og formalisert fleire utval og kommunikasjonsarenaer. I 2017 har det vore møter i alle utval og høgskulen fortsett å utvikle og forbetre disse arenaene.

Oversikt over dei ulike utvala ved HLB:

1. LMU- Læringsmiljøutvalet

Sjå skildring i punkt 2.1.6.

2. KALV - Utval for Kompetanse, administrasjon, læring og vurdering (tidlegare administrasjonsmøter)

Alle tilsette ved HLB samlast månadleg. Dette er ein arena som gir alle tilsette moglegheit til å komme med orienteringar og innspel. Faste punkt på møtet er:

- Orientering frå rektor
- Akkvisisjon
- Oppfølging/orientering om aktive prosjekt
- Studia/forelesningar

3. STUT - Studieutvalet

Beskrive i punkt 2.1.6

4. KU - Kunnskapsutvalet

KU er eit utval som synleggjer og drøfter kor HLB er i dag og kva retning høgskulen skal jobbe mot.

KU har som ansvar å:

- Kartlegge kunnskapen vi har
- Komme med innspel til aktuelle kunnskapstema
- Legge en kunnskapsstrategi for det kommande året

Samansetning KU:

- Rektor
- Alle studieansvarlege ved HLB
- Representant frå administrasjonen

Styreleier inviterast og på møta.

Det skal heldes minst eit møte kvart år. Møtet blir lagt til haust.

Det skal leggst ved rapport frå KU i *Årsrapport for kvalitet i utdanninga*.

Høgskulen følgjer elles gjeldande lovar og reglar for private høgskular.

5. Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Framtidige planar

I 2018 planlegg HLB å fortsette arbeidet med ei internasjonal masterutdanning innanfor bygde-/samfunnsutvikling. Høgskulen registrerer stor etterspurnad etter eit slikt tilbod. For å få i gong dette arbeidet må HLB endre organisasjonsforma si.

Med eit stort behov i samfunnet for omstilling satsar HLB på å gjere kunnskap om involvering og deltaking i utviklingsprosessar tilgjengeleg for både offentleg og privat sektor. Som kunnskapsleverandør på nyskaping- og utviklingsfeltet skal HLB skal vere aktive formidlarar av både kurs og forskning til offentleg og privat sektor.

HLB har starta arbeidet med ein gjennomgang av organisasjonsform. Dette er eit krav frå Kunnskapsdepartementet og nødvendig for å kunna halde fram arbeidet for å bli akkreditert som høgskule. Målet er mellom anna å styrka organisasjonen med få tilgang på midlar frå forskningsrådet, og for å sikra framtidig tilskot frå Kunnskapsdepartementet.

5.1.1 Risikovurdering

Risiko:	Tiltak:
----------------	----------------

Sviktande oppdragsinntekter HLB er avhengig av at alle fagtilsette hentar inn prosjektmidler.	HLB held fokus på akkvisisjon og på at alle fagtilsette aktivt søkar på forskingsmidlar, både kommunale, regionale, nasjonale og internasjonale. Det heldes faste møter (kvar månad) der alle tilsette har ein gjennomgåing av akkvisisjon. Alle fagtilsette har sjølvstendig ansvar for å skaffe oppdragsinntekter, men det er likevel viktig med eit forum der fagmiljøet samlast og har ei kunnskapsutveksling og idémyldring rundt framtidige oppdragsmulegheiter. Dette gir også ein god oversikt over søknadsaktivitet og at den heile tida er i tråd med HLB sitt samfunnsoppdrag.
Regional nedgang i nærområde Den regionale nedgangen i nærområde kan påverke både studenttal og oppdragsinntekter frå privat næringsliv. Statistikken visar at fleire studentar søker seg til utdanningar som gjer jobb i det offentlege, til dømes innan helse og utdanning	HLB satsar på å driva meir oppsøkande oppdragsverksamdom. I tillegg til å søkja på utlyste prosjekt skal HLB sjå moglegheiter i både privat og offentleg sektor og aktivt presentere sin kompetanse der den er relevant. HLB utdannar endringsagentar, utviklingskompetanse er nøkkelordet i bachelorgrada vår. Dette er viktig kunnskap i nedgangstider og difor er det viktig at HLB er synlege på arenaer der omstilling er tema. HLB har køyrd marknadsføringskampanje i sosial media med dette som tema. HLB har også delteke på messer som har fokus på utdanning, moglegheiter og arbeid i ei tid for omstilling.
Lite kjent studietilbod HLB er ein liten aktør med relativt få studentar.	HLB arbeidar kontinuerleg for å synleggjer studietilbodet ved HLB. Blant anna brukar høgskulen studiesenternettverket aktivt for å gjere høgskulen meir synleg nasjonalt. HLB presenterer studietilbodet på relevante messer og sender ut marknadsføringsmateriell til aktuelle aktørar (t.d. vidaregåande skular og karrieresenter i området). Det er og fokus på å vere synlege i media for å gjere kunnskapsmiljøet ved HLB enda meir kjent. Med over 5000 følgjarar på Facebook når høgskulen ut til mange. Dette er ein viktig kanal for å marknadsføre studietilbodet. HLB jobbar aktivt for å stadig vere meir synlege i sosial media. Bevisst fokus på god oppfølging og tilrettelegging for eksisterande studentar er og viktig for å gjere HLB meir

	kjent og attraktive. Med relativt få studentar kan HLB følgje kvar enkelt tett opp. Dette er viktig for at eksisterande studentar vil anbefale studiane til potensielle søkarar. Flytting til nye lokale i Bryne sentrum (haust 2017) gjer høgskulen meir synleg og tilgjengeleg.
Studietilbod som ikkje «automatisk» gir jobb	Studieleiarar har ansvar for å forberede studentane på å «selje inn» utdanninga til potensielle arbeidsgivarar. Det skal satsast endå meir på dette på år 3 av bachelorutdanninga i framtida. Entreprenørskap har og fokus i utdanninga. Fleire av studentane våre er i gong med/planleggar eigne føretak. Utdanninga gjer gode verktøy for å lukkast med dette.
Få tilsette ved HLB	HLB jobbar aktiv for auke i både oppdragsinntekter og studenttal. Om høgskulen lukkast med dette vil det gje moglegheit å auke talet på tilsette. Arbeide med dette er beskrive i tiltaka ovanfor.

5.1.2 Presentasjon av styret sitt vedtekne budsjett

Tabell : Budsjett 2018 og 2017 samt rekneskap 2017 og 2016

	Budsjett 2018	Budsjett 2017	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter				
Studieavgift	1 250 000	850 000	994 858	813 195
Statstilskot	2 545 000	2 600 000	2 608 260	2 315 000
Prosjektinntekter	3 805 000	3 500 000	2 363 059	3 644 191
Andre inntekter	160 000	145 000	376 283	227 548
Sum driftsinntekter	7 760 000	7 095 000	6 342 460	6 999 934
Driftskostnader				
Innleid undervisning, kurskostnader	200 000	170 000	305 470	300 491

Personalkostnader	5 300 000	4 674 471	4 043 457	4 751 645
Avskrivninger	100 000	100 000	83 972	75 780
IKT	450 000	400 000	493 848	447 000
Regnskap og revisjon	40 000	40 000	47 093	82 000
Reklame, markedsføring	175 000	150 000	180 460	220 000
Reise, diett	650 000	550 000	740 836	709 000
Andre kostnader	820 000	990 000	405 126	790 744
Sum driftskostnader	7 735 000	7 074 471	6 300 261	6 995 723
Driftsresultat	25 000	20 529	42 199	4 211
Netto finans	- 20 000	4 956	- 27 554	-37 799
Resultat før skatt		25 458	14 645	-33 588
Skattekostnad	0	0	0	0
Årsresultat	5 000	25 485	14 645	- 33 588

Budsjettverknader av prioriteringar

Etter at HLB har budsjettert med overskot på over 100 000 i nokre år, og dette ikkje har blitt oppfylt, har me bestemt oss for å kutte kostnader og forventa oppdragsinntekt. Det er òg uvisst om masterprogrammet kan starte opp i 2018, slik at studieavgift er budsjettert med berre ordinære studentar. Me ventar likevel ein monaleg auke i studieinntekter på grunn av flytting ned til Bryne hausten 2017.

På bakgrunn av fleire prosjekt i oppstartfasen no på hausten, ventar me å kunne auke oppdragsinntektene våre. Me ser òg for oss at sjukdom i staben vil gå ned, slik at me kan hente inn fleire nye prosjekt.

5.2 Utdanningskapasitet

HLB tilbyr ei bachelorgrad og har ingen planar om å utvide i bredda. Denne utdanninga er eit viktig bidrag til HLB si samfunnsoppgåve; å vere ein kunnskapsaktør og bidra til ei berekraftig utvikling av bygde- og lokalsamfunn. Fokus ved HLB er å ha eit spissa fagmiljø på nettopp dette område. Dersom høgskulen skal utvide studieprogram blir det i form av ei mastergrad innan same fagområde.

Det er fleire faktorar som påverkar moglegheit til auke av talet på studieplassar:

Alle våre førelesarar er involvert i forskingsprosjekt, dette er naudsynt både for å få tilstrekkeleg med oppdragsinntekter til drift, og for at institusjonen skal sikre kvalitet i utdanninga ved å gje studentane oppdatert og samfunnsrelevant kunnskap. Dette legg ei naturleg avgrensing på studenttalet og kor mange studentar som er mogleg å følge opp.

Førelsningsrommet ved høgskulen har ei avgrensing på 20 studentar som kan delta lokalt på klepp. Samarbeidet med studiesenteret.no gjer det likevel mogleg å at fleire studentar kan delta via videokonferansesystem. Talet på studentar kan førebels ikkje overstige 20 pr. klasse, dette heng saman med kapasitet hos studieleiarar sett i samanheng med oppfølging av studentane.

Ved auka statstøtte kunne ein frigjere meir ressursar til førelsningsaktivitet, utviding av førelsningslokalar og teknisk utsyr slik at skulen kan køyre kurs parallelt.

6. Førebels årsrekneskap (inkl. leiingskommentar)

Førebels årsrekneskap med nøkkeltal kan lastast ned frå DBH sine nettsider.

Sjå her for førebels årsrekneskap med nøkkeltal:

http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/dokumenter_htmlRapport.action?undermeny=statistikk_dokumenter&tabellId=411&tabellId2=418&fraAar=2007&sektorKode=2

Leiingskommentar er tilgjengeleg her:

http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/dokumenter_htmlRapport.action?undermeny=statistikk_dokumenter&tabellId=408&sektorKode=2&valgtArstall=2017

Endeleg årsrekneskap med revisorsberetning vil leggjast ut på nettstaden www.hlb.no – under «Om HLB».

